

Szerkesztőség
Via S. Andrea Troyer ház.

Amministrazione
Tipografia P. BATTARA

Előfizetési ár — Associazione:
Egy évre . . . . . Per 1 anno 6.— frt
Félévre . . . . . » 6 mesi 3.— »
Negyedévre . . . . . » 3 — 1.50 »
2 óra . . . . . » 2 — 1.— »
Külföldre 1 évre . Per l'estero 8.— »

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyilvántartás:
Fölvételnek árszabály szerint a kiadó
hivatalban, Battara P. könyvnyomdája

Továbbá és kizárólag:
Goldberger A. V. hirdetési irodá-
jában Budapest, Váci-utca, Oppel-
B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assu-
mono nell'ufficio di spedizione in Fiume
Tipografia Battara.

1890 áugusztus 10

Megjelenik minden vasárnap

10 agosto 1890

FIUME-TUNIS.

Mióta Baross kereskedelmi miniszter látogatásával szerencsétlen kikötő-városunkat, azóta nap-nap után örömmel látjuk megvalósulni azon eszméket és terveket, melyeket bár kereskedelmi miniszterünk ittléte alatt nem fejtegetett ugyan, de azért mi erélye s rendkívüli tevékenysége után itélve, már előre is következtettünk.

Beható tekintetével gyorsan felismerte kikötővárosunknak jelenlegi forgalmi igényeit s csakhamar meggyőződött arról, hogy a forgalom emelésére nézve okvetlenül szükséges, hogy a magyar kikötőváros úgy az Adria, mint a Középtenger nevezetesebb emporiumaival minél szélesebbkörű kereskedelmi összeköttetésbe hozassék.

A kellő tanulmányozás s az érdekelt szakkörök meghallgatása után nem késett a magyar kikötőváros forgalmának emelése érdekében nagyfontosságú lépéseket tenni, melyek már részben eddig is megvalósultak, részben pedig a megvalósulás stádiumában vannak.

Kereskedelmi összeköttetésünk terjesztésére nézve Baross kereskedelmi miniszter még a múlt hó elején két rendes hajózási vonalat létesített és pedig egy magyar-dalmát-olasz vonalat és egy magyar-olasz-maltai vonalat, me-

lyek most rendes havi összeköttetést tartanak fenn Fiume, Spalato, Ragusa és Bari, továbbá Messina, Catania és Malta kikötők között, s a jövő szeptember hó elejétől rendes heti járatokat léptet életbe Fiume és Ancona között mint étesülünk, legközelebb még más olasz és görög kikötőkkel is szándékszik összeköttetést létrehozni.

Ily módon az Olaszország és kikötőink közti forgalmi összeköttetést, melyet mindez ideig csakis apró vitorlás hajók s közben -közben egy - egy gőzös átrakodással közvetített, most rendszeres gőzhajó járatok fogják fenntartani.

Az olaszországi kikötőkön kívül vannak azonban még más fontos piacok is az észak-afrikai partokon, melyek úgy a tengeri hajózással, mint a tengeri kereskedelem tekintetében nagyobb figyelmünkre lennének érdemesek.

Kairótól kezdve Tangerig széles tér nyílik Fiume fontos pézicziójának érvényesítésére. És habár az afrikai kikötőkkel szemben Fiume sokkal kedvezőbb helyzetben van, mint a szomszédos Trieszt, mindazonáltal a forgalmi összeköttetés létesítésére nézve ezideig vajmi kevés történt. Alexandria, Tripolisz, Tunisz, Philippeville, Algir mindmégannyi nevezetes kikötőváros, melyek a Fiumén át irányu-

ló tengeri kereskedelemre nézve jórésben még kiaknázatlanul állanak s legfeljebb Algirba, vagy Philippevillebe indult kikötőnkől egy-egy vitorlás hajó farakománnyal. A fiumei papirgyár készítményei, valamint nagymennyiségű liszt és faúra is nagyjából Trieszten át kerülnek a piacokra.

A fentebb említett piacok közül különösen Tunisz érdemel kiváló figyelmet, melynek nem jelentéktelen forgalmát a szomszédos olasz- és franciaországi kikötők közvetlen összeköttetéssel, míg Ausztria-Magyarország nagyrésztben Malta közvetítésével tartják fenn. Természetes dolog, hogy ily módon Tunisz előtt Malta szerepel, mint fontos emporium, holott az egész szigetnek jóformán semmi sem sajátja; áruit az Osztrák-Magyar Monarchia, Olasz, Francia — és Angolország szolgáltatják.

A „Grand Annuaire Tunisien“ kimutatásai szerint Tunisz 1888 október 13—1889 október 13-ika közti forgalma 82098078 piasterre rugott, mely forgalomban maga Malta 8923872 piasterrel szerepel, míg a forgalom túlnyomó részét leginkább a szomszédos Francia és Olaszország közvetíték, míg Osztrák-Magyar Monarchiánk csak három százalékkal járult hozzá.

Tunisznak fontosabb behozatali áruit a liszt, borszesz, sör, bőr,

bőrök, fémáru, pamutáru, cukor, kávé és faúra képezi, mely árucikkkel belföldünk s így kikötőnk bátran versenyre kelhet a többi államok bármelyik exportáló kikötőjével; különben mi nálunk a baj tulajdonképpen nem is áruink versenyképességében, de mindenesetre a megfelelő járatok és a kellő képviselő hiányában keresendő. A Fiuméből ez irányban megindítandó exportnak minden esetre elég bő táplálékot nyújthatnak mezőgazdasági és ipartermékeink. Bőr, sör, liszt, üvegáru, fa, továbbá különféle szerszámok, butoraink, némely gépnemek, szesz és likőrök bizonyára előnyösen lennének értékesíthetők az északafrikai partokon; különben példánk van rá, hogy a magyar szeszgyártmányok nemcsak Egyiptomba, de a messze kelet partjain Zanzibar szigetére is exportáltaknak egy jóhírnévű fiumei czég által.

Továbbá az ásványvizek behozatala is az északafrikai partokra folyton fejlődésben van, mert különösen a forró évszakban igen sokat fogyasztanak itt ez árukból. Ez utóbbiak behozatalával azonban veszélyes versenyt folytat a francia behozatal (különösen a Saint-Galmi és Vichy viz) mert nagy bevásárlásoknál a francia savanyúvíz 10—12 krért kapható míg a mi vizeink közül a legol-

A „FIUME“ TÁRCZÁJA

Magyarország barátjai a külföldön.

Carlos Augusto Souza de Folque-Posollo portugál ellentengernagy.

Egyik czéломul tüstem ki, hogy édes hazámban szélesebb körökben megismertetem a külföld azon jeles férfait, kik Magyarország iránt igaz és jóakaró érdeklődéssel viseltetnek, — egyszóval a kik szeretik a magyart. A rövid életrajzok e láncolatát Europa legnyugatibb részében, a portugál királyságban kezdem, bemutatván olvasóimnak ő Excellentiáját Souza de Folque Posollo Carlos Augusto ellentengernagyot, a jelenleg uralkodó I. Dom Carlos portugál királyi hadsegédét, a kit Jenő főhercegnek a fényes portugál udvarnál, a király és neje Amelia királynő — a híres Bourbon-orleansi család ezidőszerinti feje a párisi gróf bájos és szeretetreméltó leányának a közszeretethen álló József királyi hercegnék rokonának nemrégiben tett látogatásakor ő fensége mellé szolgálatára beosztva lévén, az ez alkalommal tett szolgálatai elismerésül

királyunk a Ferencz Józsefrend nagyeresztjével kitüntetett.

Midőn még felemliténém, hogy ezen kitüntetés, melyben királyunk az érdekekben gazdag ellentengernagyot részesítette, egész Portugáliában pártkülönbőség nélkül általános örömet keltett, átterek életrajzának leírására.

E kitünő vakmerőséggel párosult bátorságáról nevezett tengerész Ázsiában, a portugál-indiai gyarmatok Goa városában 1832. évi június hó 6-án született. Anyai ágon havensteini bárótól, apai ágon pedig egy igen jeles családból származik, melynek legkiválóbb tagja és feje Pedro Folque tábornagy, a jelen század elején mint a portugál hadmérnöki kar reformatorja, úgyszólván megteremtője, nagy hírnévre tett szert. A hadseregben találjuk még nagybátyját, Luis de Souza Folque tábornokot, a portugál királyi katonai udvartartásának mostani főnökét, a diplomáciai pályán pedig Faria vicomte-t, ki mint meghatalmazott miniszter működik.

Folque Posollo Carlos a műszaki akadémián és a tengerészeti főtanodán tanulmányait fényes sikerrel befejezván, már igen fiatal korában sorhajó-hadnaggyá kineveztetett, nyugati Africába lett küldve s onnét a chinai tengerre utazott, hol is kiváló tengerészeti tehet-

sége és bátorsága által kitünvén, csakhamar méltó feltűnést keltett az anyarságban; a tengeri rablók elleni számos harcban részt vevén, nem egy sebet kapott s egy alkalommal már halottnak vélték. Hősiessége és hazájának a távol keleten — életének többiben veszélyeztetésével — tett kitünő szolgálataért a király már akkoriban megjutalmazta őt a torony és kard-renddel. Ritka kitüntetés egy fiatal tengerész-tiszténél!

Felgyógyulása után visszahivatott Európába és a trónörökös Dom Luis herceggel nagyobb tengeri utat tett s midőn a herceg 1860. évben Portugália királyává lett, korvett kapitánnyá léptetvén elő, az ifjú fejedelmnek parancsörtsztjévé neveztetett ki.

Carlos Folque ellentengernagy több mint két éven át nevelője volt a királyi hercegeknek, ugyanis: Dom Carlos jelenlegi portugál királynak és fivére, az időközben elhunyt Dom Alfonso-nak.

Többször beutazta egész Európát, igen fontos és bizalmas kiküldetésekben járván az európai fejedelmek udvarainál s igen természetes, hogy ez alkalmakkal számos rendjellel lett kitüntetve. Angolországtól azonban sohasem fogadott el semmi kitüntetést, mert az angolokat mindig forrón szeretett hazája el-

lenségeinek tekintette, mint a Portugália szülőltje, nem bizván kétes barátságukban.

Maga is nagy műveltségű, széleskörű ismeretekkel és tapasztalatokkal bíró, tudományok és művészetek iránt kiváló érdeklődést tanusít s azokat pártfogolja. Bátran mondhatjuk, hogy úgy katonai, mint polgári erényeinél fogva egyaránt kitünő és érdemekben gazdag fia portugál hazájának és nemes családja jelszavát: „Soli fac cernere solem“ mindig szem előtt tartván, annak méltó és valódi díszét képezi.

Már említett utazásai közben Magyarország több jelesével megismerkedvén, megszerette édes magyar hazánkat s a zóta Magyarország iránt igaz jóindulattal s felbátorító rokonszenvvel viseltetik: az ottani irányadó körök figyelmét rájuk fordítja s nagy érdeklődéssel kíséri haladásunkat minden téren és zsenge tengerészetünk fejlődését, a Nyugat és a tengertől Brázília felé irányult s már is szép sikert ígérő kísérleteinket. Forró óhaja, hogy az önállóságát visszanyert magyar nemzet (saját szavai) minél boldogabb s a hatalom alapját a gazdaság képezvén, minél gazdagabb legyen. Meltán büszkéek lehetünk tehát ily jeles férfi barátjára.

Schlemmer Károly.

esőbb is 18—20 km-al alább üvegje nem kapható. Ezen árbeli különbség azonban nem a vizek beszerzési árából, hanem a nagyobb szállítási költségekből származik s így világs dolog, ha mi is oly olcsó árban szállíthatnók az afrikai partokra a vizet, mint a francziák, akkor nemcsak hogy nagyobb üzleteket csinálhatnánk, de határozatlan le is szoríthatnók a franczia behozatalt az északafrikai partokról.

Ha ezen export mellett még figyelembe vesszük ama fontos körülményt, hogy a déli gyümölcsök, zöldség, főzelék és az exotikus termények számtalan fajának kereskedelme kizárólag az osztr. kikötő városnak képezik monopoliumát, nem szenved kétséget, hogy némi jó akarattal és a kellő tőkével nem csekély mértékben lehetne úgy az Északafrika, mint a közeli kelet áruit Fiumében összpontosítani.

Az „Adria“ magyar gőzhajózási társulat mely már eddig is számos piacot hódított meg a magyar tengeri kereskedelmi forgalom emelésére, ez irányban bizonyosan nagy feladatok teljesítését vállalhatná magára.

A magyar kereskedelmi világ bizonyosan örömmel üdvözlölné egy oly vállalatot, mely e fontos érdekelt felkarolná, s nem mulasztaná azt a megérdemelt támogatásban is részesíteni.

D. D. A.

Magyar gőzhajózási vállalatok áruforgalma.

A *fiume-Metovitch-raguzai járatok áruforgalma 1890 július havában.* A fiume-metovitch-raguzai járatok f. évi július haván összeforgalma 106616 meter-mázsát tett ki, mely összehasonlítva a múlt év megfelelő időszakának forgalmával 90.4 met. mázs. többletet tüntet elő.

Főbb árúk a behozatalnál: dohány 1887.4 q. Metovitchből zab 340 q. Zárából bor 146.9 q. Spalatóból.

Kivittett: Zárába 356.4 *Sebenicoba* 676.7 q. *Spalato* 4031 q. *Milnaba* 30.0 q. *Metovitchba* 1534.0 q. *Trappanoba* 281 q. *Cittavecchiaba* 102.5 qn. *Traubá* 102.6 *Ragusába* 933.6 összesen kivittett 7962.1 méter mázsá.

Főbb árúk a kivittelnél: liszt 2218.3 q. buza 1397.7 q. korpá 1093.2 q. ezukor 473.9 q. rizs 323.0 sör 205.3 qn.

A fiume-velencei járatok július havi áru forgalma 2578.1 méter mázsát tett ki, melyből a behozatalra 621.5 qn. a kivitteltre 1956.6 q. esk. A behozatal főbb árúk korpá 200 qn. zab 152 qn. gyékény 83.5 kén 62.5 bőrök 14 q.

A kivittelnél főbb árúk: bor 304.2 kerserivíz 305.8 buza 311.7 sör 268 q. tengeri 104 qn. keményítő 20 qn. butor 16.5 qn. gubacs 319.9 qn.

A Sverljuga és Társa gőzhajózási vállalat fiume-cherso-pola és fiume-vegliai járatának áruforgalma 1890 július hóban. A fiume-polai vonalon közvetített forgalom 1890 július hóban összesen 1598.7 méter mázsát tett ki melyből a behozatalra 227.5 q. a kivitteltre 1371.1 q. esk. Az egyes kikötők szerint behozatalt Berseczből 9.5 Chersoból 75.6 q. Polaból 142.3 kivittett: Moschenizzebe 25.8 qn. Berseczbe 15.3 Rabaczba 21.7 Chersoba 248.7 qn. Pólába 1059.8 A behozatalnál főbb árúk bor, faggyu, zöldség, bőrök, rongy és szálvia. A kivittelnél főbb árúk: liszt 669 qn. ezukor 152 q. sör 158 q. tengeri 114.4 tengeriliszt 38.2 és pamutáru 31.5 qn. A fiume-vegliai vonalon a forgalom 128.5

meter mázsát tett ki, melyből a behozatalra 24 qn. a kivitteltre 106.5 qn. esk.

A egyes kikötők szerint behozatalt: Malinscából 10 qn. Vegliából 14 qn: kivittett: Castelmschioba 2 qn. Malinscaba 42.7 Bescaba 72.4 q. Vegliába 43.4 qn.

A személy forgalom a következő volt:

1.) Fiume-polai vonalon	
Fiuméből	843
Fiuméba	847
összesen	1740
2.) Fiume-vegliai vonalon	
Fiuméből	529
Fiuméba	542
összesen	1071

Lisztforgalmunk.

Az egyes magyar piacokról f. évi július hóban a következő mennyiségű liszt érkezett vasuton Fiuméba:

Budapest	44038 met. mázsá
Debreczen	4078 .. ..
Arad	2014 .. ..
Nagy Várad	1836 .. ..
Bács	1526 .. ..
Losonc	1320 .. ..
Miskolcz	918 .. ..
Szeged	800 .. ..
Szatmár	712 .. ..
Hatvan	510 .. ..
Csaba	510 .. ..
M. Vásárhely	204 .. ..
Zágráb	202 .. ..
Sziszek	200 .. ..
Összesen	58868 met. mázsá

A fennjelölt időszak alatt a Triesztbe szállított lisztmennyiség 5612.28 qn. tett ki.

A folyó év első felében vasuton behozatalt össz. sen 113211.09 metermázsá, mely a múlt fél évi behozatallal szemben 240238 meter mázsá csökkenést tüntet elő.

Helyi és különféle hírek.

Athelyezés. Értesülünk hogy Dr. Heil Faustin kir. főügyész, f. évi október hó elsőjével a budapesti királyi táblához lesz áthelyezve.

Színházi hírek. Fábri Attila, ki mint már jeleztük — városi színházunknak bérle, s ki legújabbán a triezsi „Filodrammatico“ színházat is kibérelte, az opera idényre a következő első rangú művészeket szerződtette.

Garagnani Carolina sopraan énekesnő, Pini-Corsi Clarinda fél sopraan énekesnő Quiroli Giovanni tenor, Pini-Corsi Antonio bariton és Frigiotti Giuseppe mélyhangú énekes.

Pini-Corsi bariton énekes már ismeretes közönségünk előtt, az elmúlt években kitűnő hangjával és jó játékaival sok tapsokat aratott.

Frigiotti mély hangú énekes még nem szerepelt színpadunkon, de az olaszországi lapok nyilatkozatai szerint nem szenved kétséget, hogy általános tetszésben fog részesülni — különben is Olaszország első rangú művészei közé tartozik.

Quiroli tenorista is, ki legutóbb a római „Quirino“ színháznak volt szerződött tagja, egyike a legjobb erőknél, játékaival és hangjáról még a „Rivista teatrale melodrammatica di Milano“ kritikái lap is a legelismertöbben nyilatkozik.

A fiume-abbaziai esteli járatok. A Sverljuga és Társa gőzhajózási vállalat értesít, hogy a fiume-abbaziai esteli járatoknál az Abbaziából visszatérő gőzösök folyó hó 6-tól kezdve este 7 órakor indulnak. Az indulás Fiuméből a régi menetrend szerint vagyis d. u. 12. 6 órakor történik.

Ajándék a városi muzeumnak. Bolf Antal városi hivatalnok a városi muzeumnak egy darab 10 forintos, egy darab 2 forintos és egy darab 15 krajczáros Kossuth papírpénzt ajándékozott.

A Fiumára hídja. Értesülünk, hogy

a Fiumára hídja, mely az utóbbi időben oly sok javítást igényelt, legközelebb újonnan át fog alakítani, vagy esetleg — ha a körülmények kívánják — helyére egészen új híd fog építtetni.

A napokban egy több tagból álló bizottság a teendők megállapítása végett értekezletet tartott e tárgyban.

Új osztrák-magyar gőzhajó kikötőkben. Folyó hó 6-án reggel 9 órakor érkezett kikötőnkbe az „Adriatico“ 865 tonnás új gőzhajó Giroimich Román lussini kapitány parancsnoklása alatt, ki egyszermind a hajó tulajdonosa is.

Az „Adriatico“ mely Sunderlandban készült, köszérnakománnyal érkezett Triesztbe, honnan farakomány felvétele végett kikötőnkbe hajózott.

Adria hajók forgalma. „Szápár“ gőzös Glavan kapitány parancsnoklása alatt f. hó 5-én érkezett Glaszowba és „Széchényi“ gőzös Katnich vezetése alatt f. hó 4-én Rio de Janeiroból Triesztbe indult.

A kolera. Miatán a kolera Arabiában nagy mérvben terjed, a Vörös tenger valamennyi kikötőjében 15 napi szigorú vesztézárt rendeltek el az Arabiából érkező utasokra. Az Egyiptomba visszaérkező zarándokok kiválóan szigoru megfigyelés alá kerülnek. A fiumei kir. tengerészeti hatóság is a kereskedelmi miniszternek folyó év augusztus hó 5-én 48.261 szám alatt kelt sürgőnyire rendelésre a triezsi tengerészeti hatósággal egyetértőleg szintén körrendeletben felhívta az összes rév hivatalokat és révkerendeltségeket, hogy a Vörös tenger kikötőit érintett hajók érkezésekor a legszigorubb orvosi vizsgálat alá vettessenek és csak az esetben bocsátassanak kikötőbe, ha a hajó áru és személyzete a legnormálisabb állapotban találtattak.

Miniszterek a krapina-töpliezi fürdőn. Krapina-Töpliezi irják, hogy a napokban Bauer hadügyminiszter és Jozipovich horvát miniszter huzamosabb tartózkodásra oda érkeztek. A fürdő szíson igen élénk s nap-nap után növekedik a fürdővendégek forgalma.

Vágó Pál festőművész. hazánk született, kitüntetésben részesült, a mennyiben, a londoni művészeti kiállításon kiállított „Vig társaság“ című festményével nagy díjat nyert.

Mint értesülünk, Vágó Pál az ő-z-zel Münchenbe teszi át lakhelyét, hol művészeti tanulmányainak bő tér fog kiálkozni.

Szabadság-kiállítás. Zichy Jenő gróf — mint az E - sben olvassuk, azon kegyeltes és hazafias tervvel foglalkozik, hogy a haza régiebb és a 48. 49-iki szabadságharcainak emlékeiből egy nevezett szabadság kiállítást létre hozzon.

Az osztrák magyar hajóraj mint Londonból távújakkal folyó hó 6-án délután a spitheadi kikötőbe érkezett, honnan rövid tartózkodás után Dánia felé folytatta útját.

A francia hajóraj Speziában. Rómából irják, hogy Courbet, Terrible, Milan és Vantaur panczéhajókból álló francia hajóraj legközelebb Speziába, Olaszország fő hadikikötőjébe hajózik, hogy az olaszok toulonifogatását viszszaadják.

A bőripar kiállítás megnyitása-nak elhalasztása. A kereskedelmi muzeum által rendezendő bőripar kiállítás megnyitása folyó évi szeptember hó elsőjére halasztatott.

A zóna eredménye. A magyar államvasutakon a zónatarifa most már egy év óta van érvényben és annak sikere felett már biztos ítéletet mondhatni, bár az utolsó hét leszámolása csak pár nap múlva lesz befejezve. Tény, hogy folyó év július hóban még nagyobb volt a személyforgalom és a bevétel, mint tavaly augusztusban, az új tarifa első hónapjában és hogy a személy forgalom

280 százalékkal s a mellett még a bevétel 15—17 százalékkal emelkedtek

Francia tőke Magyarországon. Párisból irják, hogy egy ottani előkelő cég nagyobb szabású tőkőrgyárat akarván Magyarországon létesíteni, egy tagja a napokban Budapestre utazik, hogy ott a helyzetet és viszonyokat tanulmányozza.

Mozgalom az élelmi cikkek vámjai ellen. A svájzi munkások élénk mozgalmat indítottak az élelmi cikkeknek tervbe vett vámfelemelése ellen. Folyó hó 3-án. Zürichben nagy népgyűlés tartatott, melyek akövetkező határozat lett elfogadva:

1. A gyűlés óvást emel a szövetségtag-nács által javasolt, valamint minden más a nép élelmezési és élvéleti cikkeire irányuló vámok ellen. Az indokok a következők:

1. A javaslat, valamint a már életbeléptetett magas vámok ellentétben állanak a svájzi alkotmánnyal;
2. a vámok a fogyasztók, nem pedig a termelők fizetik, fogyasztó azonban az egész nép, s aját számlájára termelő pedig csak kevés van;
3. a vám tulajdonképen indirekt adó, mely a szegény népet a gazdagok előnyére, hallatlan módon megszarolja;
4. az élelmi és élvéleti cikkek vámjai megdrágítják az iparcikkek előállítás költségeit, károsítják az ipart anélkül, hogy a kisbirtokosnak használnának;
5. élelmi és élvéleti cikkek vámjai a nép anélkül is nehéz életfentartását még nehezebbé teszik, károsak a nép fejlődésére és ezáltal a nép véderéjére;
6. ha a vámok már b-hozattak és az állam azok bevételére berendezkedett, ezeknek eltörlése lehetetlen és igazságos adók és áldásos jövedelmi források teremtése meg van nehezítve;
7. a fiskális vámpolitika az alkotó demokratikus politika legnagyobb ellensége.

A népgyűlés e határozatát mi is teljes elismeréssel fogadjuk, mivel a gabona és lisztvámkok felemelésénél belföldünk és érdekelve lenne.

Oroszország kereskedelmi szerződésai. Az 1891-ik év végével lejárnak Oroszországnak 8 nyugot-európai állammal kötött kereskedelmi szerződésai. A kormány a svájzi, spanyol, olasz és bajor konzulátusokat utasította, hogy terjesszenek elő véleményét amaz orosz árukról, melyek az említett országokba kivitelképesek. E vélemények már beérkeztek és az árukivitelre vonatkozó új szabályzatok kidolgozásánál az addéngedmények alapjául fognak szolgálni. A különösen tekintetbe jövő cikkek: ezukor, szesz, dohány, és petroleum.

Az amerikai ezüst-bill e hó 13-án lép hatályba, s az amerikai állami kincstár e naptól kezdve fog lany rudakat vásárolni. Aláírásokat minden hétfőn, szerdán és pénteken fogad el. A legközelebbi három hónap szükségletét 18 millió unciára tetszik. Az Egyesült-Államok havonként négy millió dollár értékű ezüstöt termelnek. A newyorki ezüst-készletet 7 millió dollára becsülik.

A konzulátusoknak szóló üzleti levelek czimezése. Üzleti körökben gyakran előfordulván, hogy a cz. és kir. konzuli hivatalokhoz intézett levelek nem a konzuli hivatalokra, hanem azok vezetőjének nevére czimeztetnek, mely esetekben, gyakran megcsik, hogy a kérdéses levelek elintézése az illető konzul. tisztviselő távolléte miatt jelentékeny késedelmet szenved, a budapesti kereskedelmi és iparkamara figyelmezteti tehát az érdekelte köröket, hogy ezt az eljárást jövőre saját érdeklükben mellőzzék és a konzuli hivatalhoz intézett üzleti leveleiket ne a hivatal vezetőjének személyéhez, hanem mindig az illető hivatalhoz (fő-konzulátus, konzulátus, alkonzulátus vagy konzuli ügynökség) czimezzék.

A föld vasutainak hosszúsága. A német eszázati közmunka-miniszterium által kiadott „Archiv für Eisenbahnwesen“

f. é. május vasutainak

natkozás s lapján szer

E szeria jelzett négy évente teh

növekedett kilométerre

öbléte az tizenegyévi

hóll között ságot 187

mint ama A föld

kedéséhez féle világr

rika és pe hol is a v

tetésben az az e'ss h

világrészek hálózatána kilométer

dését. Eur és a Ném

vekedtek egyelő n

a menny volt. Ezek

tekintve, niát és H

Oroszorszá méterrel k

vasutak és nek hálóza

kilométerre dott. Ang

ránylag j csakis 1.7

tett. Nem

sutak hos ban (95

f. 6. május-juniusi havi fizetekben, a föld vasutainak az 1884-1889. évekre vonatkozó s nagyrészt hivatalos adatok alapján szerkesztett egybeállítását közli.

E szerint a föld vasutainak hossza a jelzett négy év alatt egészben 102.899 évente tehát átlag 25839 kilométerrel növekedett s 1888. év végén 571,771 kilométerre terjedt, oly hossz, mely a földteke az egyenlőtől levő kerületének tizenhatszázötvenedikét képviseli s a föld és hold közötti 384.420 kilométernyi távolságot 187.351 kilométerrel, vagyis több mint annak felével meghaladja.

A föld vasutai hosszának összes növekedéséhez a jelzett időszakban a különböző világrészek közül a leg többel Amerika és pedig 64,547 kilométerrel járult, hol is a vasúthálózat növekedése tekintetében az Egyesült-Államok foglalják el az első helyet. Amerikán kívül a többi világrészek közül Európa mutatja vasúthálózatának a szóban levő években 24,419 kilométerrel történt legnagyobb növekedését. Európa államai közül Franciaország és a Németbirodalom vasúthálózatai növekedtek és pedig csaknem teljesen egyenlő mérvben a jelzett években, a mennyiben a növekedés 4,047 kl. volt. Ezek után a hálózat növekedését tekintve, Ausztria-Magyarország (Bosznia és Hercegovinát beleértve) 3,58 és Oroszország (Finnországgal) 3,643 kilométerrel következnek. Igen éniék volt a vasutak építése Oroszországban is, melynek hálózata ugyanazon idő alatt 2,286 kilométerrel, vagyis 22,7%-kal szaporodott. Angliában azonban a növekedés aránylag jelentéktelen volt, a mennyiben csak 1,526 kilométert, vagyis 5%-ot tett. Nem lényegtelen volt továbbá a vasutak hosszának növekedése Spanyolországban (985 km. = 11,2%), Svédországban (927 kilométer = 14%) és Romániában (873 km. = 54%) sem. Teljesen szünetel ellenben már évek óta a vasútépítés Norvégiában, hol a föld felületének alakja a legnagyobb nehézségeket gördíti a vasúthálózat fejlődése elé.

Hajószerencsétlenségek júl. hó első felében. A „Német Lloyd” jelentése szerint f. évi július hó 3-tól 16-ig összesen 190 hajó szenvedett sérülést, melyek közül 28 teljesen elveszett, 162 pedig csak kisebb-nagyobb károkat szenvedett.

Az elveszett hajók közül gőzös volt 7, vitorlás pedig 21. A károkat szenvedett hajók közül gőzös 63 vitorlás 99.

Hajóösszeütközés a genuai ki-

kötőben. Genuából írják, hogy folyó hó 4-én délután 4 órakor a „Navigazione Generale Italiana” gőzhajózási társaság „Bosforo” nevű gőzöse a kikötő bejáratánál egy genuai hajóval összeütközött. A „Bosforo” oly nagymérvű sérülést kapott, hogy a víz rohanosan hatolt a hajó belsejébe s csakis a kapitány gyors intézkedésének köszönhető megmentése, ki az összeütközés után azonnal teljes erővel dolgoztatta a gépet s így sikerült a San-Lazzaro közelében levő homokzatonra futni, hol a 8 méteres mélységű vízben a hajó szépen megfeneklett. A Bosforo belsejét a víz egy részben elöntö, de azért a kár nem nagy, mert a jól elzárt rakomány-helyiségekbe a víz be nem hatolt.

Sztrájkoló mészárosok. A „Gazzetta di Roma” jelentése szerint Rómában már pár nap óta sztrájkolnak a mészáros legények, mert nem akarják elfogadni a Brunkan-féle leölési rendszert.

A városi hatóság most katonákkal vágatja a marhákat, és a húst saját felügyelete alatt árusítja.

Elhagyott hajó. Liverpool, aug. 2. „Japna” angol hajó kapitánya jelenti, hogy bay - vert - liverpooli útjában folyó évi július hó 20-án az északi szélesség 46° 20' és nyugati hosszúság 32° 34' pozícióban egy égő gőzessel találkozott, melynek hátsó árbocza a hajó két oldalára csüngött, az első árbocza pedig a hajó orrán végig dőlt.

A hajó kőménye feketére volt festve, két oldalt hatalmas fehér gyűrűvel; nevet kivenni nem lehetett.

Szökevény angol matrózok. New-Yorkból távirják, hogy az észak-amerikai vizeken czirkáló angol hajóraj egyik páncél hajójáról huszonnégy matróz megszökött. A szökevényeket pár napi keresés után sikerült elfogni.

Amerika nagy városai. Észak-Amerika Egyesült-Államainak jelenleg ma három olyan városa van, a hol a lakosság száma meghaladja a milliót. A legújabb népszámlása szerint New-Yorknak egymagának 1,700,000 lakosa hozzávéve Brooklyn, Jersey-City és a többi külvárosok lakóit, 2,800,000 Philadelphianak 1,940,000 Chicagónak 1,000,000 lakója van.

Az Egyesült Államok kormánya legutóbb közölte az összes európai államokkal, hogy Észak Amerikában az új vámtörvény már életbe lett léptetve.

Ezen új vámtörvény értelmében az Egyesült Államokba importált áruk az átvévi személy tulajdonának tekintendők, a rendeltetési és a szállító által jegyzett áru nyilatkozat (polizza di carico all'ordine con girata dello speditore) tulajdonosa pedig az áru átadójával (coos gnere) tekintetik.

Azon esetben, ha az áru biztosítótársaság kezébe kerül, a biztosító társulat mint átadó (consignere) tekintendő.

A legújabb kopláló-művész. Londontól, aug. 2-áról jelentik, hogy Jacynes, francia „kopláló-művész”, ki jelenleg a londoni aquariumban tart produkciókat, elérte önkényes koplálásának 42-ik napját. Jellemző, hogy Jordeuil H. orosz gróf 5000 fontot ajánlott fel kormánya nevében Jacynesnak az általa használt kopláló por titkának elárulásáért, s azonban 20.000 fontot követel.

Mazuránics iván volt horvát bán, a kiváló délszláv költő f. hó 6-án meghalt.

Mazuránics 1814. aug. 11-én született Noviban. A gimnáziumot Fiumében végezte, itt tanult meg magyarul, s mint tanuló már több délszláv költeményt ültetett át a magyar nyelvre. Bátyja, Antal a jeles nyelvész Fiuméből Szombathelyre küldte, hol a filozófiát hallgatta. Már kora ifjúságában nyilatkozott költői hajlama és 1835-ben több költeménye jelent meg. 1836-ban visszatért Zágrábba, befejezte jogi tanulmányait. Ügyvédi vizsgája letétele után Károlyvárosban telepedett le. Az 1848-iki mozgalmas évek a politikai közlembbe keverték, akkor adta ki „Horvát Magyarom” (A horvátok a magyarokhoz) című röpiratát magyar és horvát nyelven, a mely programhoz híven ragaszkodott később is. Tevékeny részt vett 1848-ban a Magyarország és Horvátország között folyó tárgyalásokban. A forradalom után helyettes államügyvezető és 1854-ben főállamügyész lett Horvát- és Szlavonországnak. 1860-ban a horvát-szlavon udv. dikasterium elnökevé, 1861-ben horvát-szlavon udvari kancellárrá nevezetett ki, a mely állást 1865-ig viselte. 1866. okt. 6-án pedig nyugdíjba lépett. A magyar-horvát kiegyezés után újra kiváló szerepet játszott a közélet terén. Szlavó József miniszterelnöksége alatt horvát bánáé nevezetvév ki, újra jelentékeny szerepet vitt a közélet terén 1880-ig, mikor lekötözött. Azóta a mérsékelt ellenzék fő embereként szerepelt, noha a politikai küzdelemtől távol tartva magát, főleg a tudományok élt. Kiváló

költő, nyelvész és bölcsész is volt; fő műve „Smrt Smaila Age Cengica” (Smail Aga Cengies halála) 1857-ben jelent meg; ezen kiváló epikai költeményen kívül Gundulicsnak „Osman” című nagy eposát kiegészítette. A délszláv irodalom egyik kiválóan művelt s rekonszenves munkását vesztette el benne.

Közgazdaság.

NÉHÁNY IGAZ SZÓ IPARUNKRÓL.

A párisi kiállítás szintén igazolja, hogy a világ ipara legutóbbi éveinkben ismét óriási haladást tett. Az emberi elme szolgáljává bilincselte a természet lehatalmasabb, legféltelenebb, legrombóbb elemeit s azok segélyével értéke síteni bírja még a leghszontalanabbnak tekintett anyagokat is, melyek düszdagokká bővültek azon nemzeteket, melyek ezen eszközöket céljaik elérésére használni tudják.

Nehéz az átalakulás; de e nélkül el kell a magyarnak vesnie, — még pedig nagy ellenségeink gúnykacaja közt. Dícsőtelenül, nem erőszakos halállal, hanem sorvadás okozta végyelgöngülésben. Ugyanazon dob, mely csatákban hőstettekkel lelkesíti a haldokló vitét, adja a jelt földbirtochos curiájának elhagyására, melyet idegenek foglalnak el nem acél, de papir fegyverekkel.

Ujabbán ugyan divattá lett az iparról beszélni és írni. Az iparra büzdítani a szegény embereket. De azért mégis csak némi tartózkodással, némi leereszkedéssel viselkedik az iparossal a született uraság; minek következményeként látjuk, hogy az iparos ügyvéddé, bírósá, földbirtochosá stb. neveli fiát, hacsak módja van, vagy ha némi tehetséget fődöz fel benne; mivel nem kívánja neki azon társadalmi sınıylődést, melyben ő maga átküzdö életét. Így ezen osztály nem fejlődhetik, hanem marad a régiben. Mit is lehet várni oly szegény emberektől, kiknek legvagyosabbjai más pályákra térnek.

Honnét jöjjön az eszme, a találmány, a tudás és a pénz a szükséges kiserle- tezésekre, melyek nélkül ipari haladás, felvirágzás lehetetlen. Így talán pótolja ezt a kormány? Ha itt ott akad egy élesebb elme az iparos körökön belül, vagy azokon kívül, és van valami gondolatja. — nem-e kénytelen honi pártolás hiányában külföldön keresni támaszt? Ott érvényesül, még pedig

Heti értesítő

Fiume kereskedelmi forgalmáról

1890 július 18-24-ig.

Tengeren behozott és kivitt fontosabb áruknak származási és rendeltetési helyszerinti kimutatása:

I. Behozatal.

- 1890 július 18-án. Catania kő 2050 Venezia bórök 80 qn. Trieszt pamutáru 414 kávé 75 qn. déli-gyümölcs 215 vas 388 q. fűmélő 20 qn. zöldség 543 qn. Cattaro zab 80 likör 20 qn. Venezia gyékény 18 qn. Portorose só 2970 qn. Zengg szálla 280 m³. Citta-nuova gyümölcs 100 qn. fűzélék 23 Tra-ghetto kőszén 1740 Novi donga 20000 drb. Érkezett 8 gőz. 17 vit.
- július 19-én. Batoum kőolaj 20177 qn. Hull lenolaj 10 pamutolaj 114 qn. szóda 110 qn. Venezia dara 1364 qn. Traú faggyú 138 Zengg babérlevél 715 szálla 100 m³. átfala 90

- 1890 július 19-én. m³. Novi 3 szálla 16 m³. Ravenna téglá 3150 qn. Trani bor 31 qn. Capramarittima gyümölcs 50 qn. fűzélék 50 qn. Zengg rongy 55 qn. donga 11000 drb. Érkezett 10 gőz. 13 vit.
- július 20-án. Liverpool pamutáru 211 qn. vasáru 1057 réz 46 qn. gép 25 mángán 735 kőszén 2000 q. Philadelphia nyerskőolaj 18860 Metcovich dohány 8811 qn. Spalato bor 133 Zára zab 1373 bór 16 qn. Santorin szantorinföld 7300 qn. Pesaro téglá 740 Traghetto kőszén 330 qn. Érkezett 4 gőz. 7 vit.
- július 22-én. Pola bor 112 Ancona téglá 800 qn. Tra-ghetto kőszén 500 qn. Losariza négyszeg-fa 1114 drb. Érkezett 7 gőz. 10 vit.
- július 23-án. Trieszt zöldség 132 qn. kávé 487 gyü-mölcs 50 névgtábla 204 qn. bádóg 118 eczet 13 qn. Konstantinápolyi tengeri 1109 Venezia gyékény 40 qn. Trieszt tengeri 11378 qn. Rimini téglá 1340 qn. Porto Recanati gyümölcs 120 qn. zöldség 50 qn. Traghetto kőszén 2430 q. Lissa bor 209 qn. Novi donga 21000 drb. Fianona su-macsz 20 salvia 25 qn. Érkezett 7 gőzös 14 vitorlás.
- július 24-én. London pamutáru 12 festék 7 qn. Liver-poll fém 39 vaslaner 108 fonál 180 q. Ba-toum kőolaj 209896 qn. Cattaro bor 17 qn. ezement 32 qn. Zára maraschino 20 qn. zab 1813 qn. Traghetto kőszén 1460 qn. Ravenna téglá 1400 qn. Érkezett 9

- 1890 július 24-én. gőz. 12 vit.
- II. Kivitel.
- 1890 július 18-án. Cattaro liszt 1506 butor 244 papir 135 qn. kérműárú q. 18 vasáru 121 qn. rizs 117 czukor 216 kartolsav 70 qn. Trieszt papir 236 rizs 162 qn. butor 114 qn. sör 63 qn. Alessandria butor 266 qn. Kon-stantinápolyi papir 19 qn. Bombay tesz-ta 166 qn. Pola liszt 459 qn. Zengg czu-tor 165 tengeri 110 tengeriliszt 29 An-cona faszén 380 qn. Pola bor 856 qn. Spalato liszt 14 czukor 10 qn. buza 87 Termoli deszka 2105 drb. donga 15000 drb. Selce tengeri 323 qn. Abbazia té-glá 450 qn. Indult 7 gőz. 17 vit.
- július 19-én. Bordeaux donga 430389 drb. Trieszt hor-dó 400 drb. Zengg gyümölcs 112 tenge-ri 393 liszt 49 sör 137 tengeriliszt 185 kávé 306 qn. dara 187 qn. Carlobago liszt 448 sör 84 qn. Marseille szálla 571 m³. átfala 59 m³. deszka 4484 drb. don-ga 60927 drb. evező 427 drb. Patrasso erődészka 1619 Oervignano rizs liszt 59 rizs 400 qn. Bari donga 33000 drb. Ra-bacz tengeri 409 q. Indult 6 gőz. 10 vit.
- július 20-án. Liverpool liszt 8707 tonin 740 ásványviz 2087 Venezia butor 128 qn. ásványviz 938 qn. sör 1195 Pesaro donga 20700 Curzola bab 250 qn. Indult a 10 ronnan 3 gőz. 3 vit.
- július 22-én. Hull cserkivonat 2250 q. bab 200 liszt

- 1890 július 22-én. 400 q. cserfa 10 m³. sumac 210 q. donga 12000 qn. Bari erődészka 1750 drb. don-ga 16500 Messtna donga 1670 erődészka 105 drb. Malta kütél 160 Smirne czukor 711 q. Samos szesz 7344 qn. Trieszt Pernambuco liszt 2640 q. Bahía liszt 441 qn. Cattaro liszt 85 qn. bor 566 q. korpa 20 qn. Zára pamutáru 127 q. Ika liszt 227 q. czukor 66 Zengg liszt 165 pamutáru 13 Porto Civitanuova deszka 4017 drb. átfala 10 m³. donga 7680 drb. Termoli átfala 32 m³. Civitavecchia rizs 30 qn. Lussin burgonya 10 fűmélő 16 q. Ragusa liszt 204 qn. Ind. 10 gőz. 14 vit.
- július 23-án. Ragusa liszt 172 qn. gyapju 343 ásvány-viz 216 qn. Pola liszt 324 sör 44 Car-lobago liszt 146 korpa 125 qn. Ancona faszén 260 Trani deszka 2400 drb. donga 8320 drb. Manfredonia deszka 2050 drb. Rabaz liszt 22 q. Comisa buza 227 qn. Capramarittima lécz 3210 dra. Ind. 6 gőz. 10 vit.
- július 24-én. Liverpool fém 206 keményítő 160 q. talk 100 liszt 5850 q. Glasgow liszt 120742 cserfa 96 m³. talk 50 qn. keményítő 20 q. cellulosa 204 árua 2039 q. Metcovich rizs 44 qn. liszt 1860 sör 55 bor 16 qn. Zengg liszt 39 qn. tengeri 1069 q. Ve-nezia evező 1058 faáru 50 qn. Indult a 10 tonn. aluli hajók kivételével 6 gőz. 6 vit.

gyakorta nem ritkán édes hazája meg-
rövidülésére, kárára és kizsákmányo-
lására; mert itthon az iparos köröknek
nincs pénzök vállalkozásra, a kormány
pedig sajnós! kénytelen hivatalnokainak
idejét másra, mint a találmányok beha-
tó tanulmányozására használni.

Igy folyik ez nálunk régóta, és ma-
rad minden a régienél, talán addig, a
míg majd késő lesz a mulasztások föl-
lött álmélnodni. Nem a párisi szégyen-
letes kiállításunkat veszem irányadónul;
mert hiszen ott hivatalosan nem volt-
unk képviselve, ámde tekintem összi-
parunk fejlődésének fokát s megállapi-
tom elmaradottságunkat. Hisz azon ke-
vés, amink van, még az sem igazán
magyar; mert azt szinte kizárólag ide-
genek nyújtják, művelik Magyarorszá-
gon; míg a magyar fajgyermekai majd-
nem tüntetőleg nézik le az ipari foglal-
kozást, mintha azt méltóságuk alatti-
nak tartanák. Ámde e batorság minden-
kit, a ki az ipart műveli, érzelmeiben
nagyon sért; a lenézés, kisebbités.

Elég, ha előveszszük a budapesti
gyárosok névsorát; ott látjuk, az ipa-
rosok mily csekély töredéke bir magyar
névvel: ha köztük itt-ott találkozik i-
lyen, az legtöbb esetben vagy legujab-
ban magyarosított név, vagy pedig a
legszegényebb csizmadia, esetleg kovács-
műhelyt nevez magának. A vagyono-
sabb iparosok többnyire idegenek, a kik
csak ideig-óráig nevezik az országot
második honuknak, de bizonyára nem
osztoznak annak örömeiben és bánatá-
ban. Mihelyt pár forintot szerzett e té-
ren, zsembelve az aristocrata magyar
szellem ellen, viszi magával munkájának
eredményét régi hazájába.

De hány van ezek között nem végzett
akadémikus, de csak olyan is, aki az
ötödik középiskolát elvégezte? Mit vár-
hatunk, mit remélhetünk ezen osztály-
tól? Nem látják még át irányadó kö-
reink, hogy itt a 12-ik óra, melyben
segíteni kell a veszélyes bajon?

Nem gondoskodnak eszközökről, mely-
lyek által az iparos-osztály tekintélyé-
nek emelése által az ott fejlődő szelle-
mi és anyagi erőket megtartassanak és a
többi osztályokból újabbak oda édesget-
tessenek.

Nem küldenek nagyobb számú tehet-
séges fiatalokat külföldre kiképzetés
végett, hogy onnét nemcsak tudományt,
de, főleg! új szellemet s iparos önérze-
tet is hozzanak magukkal, melylyel si-
keresen küzdhessenek a fentecsetelt e-
lőítéletek ellen; mert az itteni légkör-
ben nevelkedett egyének között csak
ritkán találkozik valaki, aki pénzt s
magasabb értelmi fejlettséget vigyen e
térre, hogy ott vagyonával és nevével
emelje az ipar tekintélyét, amely a mű-
velt külföldön erre már nem szorul, —
de, amely nálunk, az említett okoknál
fogva, még mindig nélkülözi azon állást
a társadalomban, mely nélkül onnét in-
kább szöknek, akik tehetik, semhogy
oda vonzódnának az előkelőbb osztályok
gyermekai.

Látunk ugyan újabbban egyes kivéte-
leket, ámde ezek olyan ritkák, mint a
fehér holló; így Andrassy Manó gróf

foglalkozik iparvállalataival, de amint
hallatszik, az elért sikerrel megelégedve,
máris elakarja adni vasbányáit és ko-
hóit egy idegen társaságnak, sőt állító-
lag már meg is van a szerződés.

Helyesebben cselekszik Tarnóczy Gusztáv,
ki gazdasági-gyárát előbb gép-
gyárrá, legujabban pedig tűz-fecskendő-
gyárrá fejlesztette és rövid idő alatt
máris nagy tökélyre vitte.

Pálffy Jenő gróf.

Olvasóinkhoz!

Azon t. előfizetőinket, kiknek
előfizetésük július hó végével lejárt,
arra kérjük, sziveskedjenek előfize-
téseiket megújítani, hogy a lap
küldésében fennakadás ne történ-
jék.

Különösen figyelmeztetjük t. előfize-
tőinket, hogy előfizetéseiket ezenül szí-
veskedjenek lapunk kiadó hivatalába kül-
deni s az előfizetés megújításánál, valamint
a lap szélküldésére vonatkozó egyéb föl-
szólalásnál egy címszalagot mellékelni
sziveskedjenek, s ha a lap esetleg késve
érkezik, vagy egy-egy szám eléved, leg-
helyesebb egy levelező lapon a „Fiume”
kiadóhivatalát Battara P. könyvnyomdája
(Via Adamich) erről azonnal értesíteni,
mely azonnal intézkedik a panasz orvos-
lása iránt.

Felelős szerkesztő: Schmidt Jakab.
Segéd szerkesztő: Dorozsai Denk Árpád.
Szerkesztő-tulajdonos: Mócs Zsigmond.

Alapítotott 1858. Kivétel az összes világrészekbe.

József főherczeg ő os. és kir. Fensége
ndvari szállítója.

Első magyar gép- és tüztöltő-szerek
gyára, harang- és érc-öntőde.

WALSER FERENCZ

BUDAPEST, VII. Rottenbiller-utca 66.

készít tüzfecskendőket gőz- és kézerőre
minden minőség és nagyságban, kerti fec-
skendőket, vízfordó kocnikat stb., tüztöltő
szállító kocnikat, öntöző készülékeket mag-
gas nyomású vízvezetékhez, légszusz-
fecskendőket (Extintoreket), tüztöltő lát-
rákat (a legnagyobb tolu létráktól a leg-
kisebb kézi létrákig), tüztöltő omnibuszok
és tüztöltési szerkesztőket, tüztöltő le-
gényeségi felszereléseket, gőzszivattyúkat,
kútszivattyúkat, borszivattyúkat, szivattyú-
kat, bármely célra, Centrifugal-szivattyú-
kat, légnomású pöczegődőr-tisztító ké-
szüléket, érczharangokat minden nagyság-
ban (az eddigi előállított legnagyobb 9700
kilogram), érczöntvényeket vasutak, gőzha-
jók és gyárak számára, elvállal teljes víz-
művek és magán vízvezeték építését és
felszerelését, nyilvános gőz- és kádfür-
dők berendezését, closetek és bármennemű
közegészségügyi tárgynak szállítását.

Árjegyzékek és költségvetések
ingyen és bérmentve

Levelezés magyar, német, francia,
olasz, szerb és román nyelven.

VÉGHLESI

VERA-FORRÁS.

Házank
legtisztább,
legolcsóbb és leg-
jobb szénsavdus, égvényes

SAVANYUVIZE.

VÉGHLES-SZALATNÁN Zólyom megye.

Mindig friss töltésben kapható a buda-
pesti főraktárban, Erzsébet-körút 26. sz.
Telephon-öszköztetés. Számos raktár a vidéken.

Főraktár „Quisisana” gyógyintézet-
ben **ABBAZIA.**

100 Márka

fizetted minden tüdőbajosnak, ki a vi-
lághírű maláta készítmény használásával
biztos javulást el nem ér. Köhögés, rekedt-
ség, asthma, tüdő- és légcsőhurut kiűtés
stb. már néhány napi használat után el-
mulnak; szájak alkalmazták kitűnő siker-
rel. E maláta készítmény nem titkos szer,
hanem maláta és tengeri vegyületekből
állítatik elő. A legmagasabb hatóságok-
tól bizonyítványok állnak rendelkezésre
Ára: 3 üveg-ládjában 3 frt, továbbá 5 frtos,
12 frtos 9 és 6, szállítványok ZENKNER
ALBERT, a maláta készítmény feltalá-
lója, Berlin (20).

Legujabb! Sétabot-furulya!

Idényszerű ujdonság!

A sétabot-furulya kettős célra szol-
gal: Mint sétabot nagyon csinos kül-
sével bir, mint furulya pedig lisztán
kihangolt, felette kellemes zenéjű hang-
szer, melyet bárki legott megtanulhat.
A sétabot-furulya félhangokkal bir mi-
nélfogva bármely zenedarab rajta eljátszható. Különös fontossággal bir
a **sétabot-furulya kirándulók részére**, kik könnyű módon s é-
közben lépten-nyomon zenei élvezetet iszerzeknek vele maguknak és
társaiknak. E **sétabot furulya** ára csomagolással együtt utánvét mel-
lett **1 frt 70 kr.** Ajánlatosabb azonban az összeget előre leküldeni,
mely esetben 2 frtnak előleges utalványozása ellenében bárhová bér-
mentve elszállítatik.

STERNBERG ÁRMIN,

hangszeripartelepe **BUDAPESTEN,**
VII., kerepesi-ut 36. sz.

Kivánatra nagy képes hangszerkatalógusom érdeklődőknek
ingyen és bérmentve megküldetik. — Harmonikáról szóló képes árjegy-
zek külön kiadásban.

„ADRIA”

Magyar tengeri hajó- zási részvénytársaság.

1890. Augusztus havában az alant felsorolt első osztályú gőz-
hajók (vagy más póthajók) fognak Fiume, a nyugot-europai és
amerikai kikötők között közlekedni, ha csak rossz időjárás vagy
előre nem látható körülmények a menete ket meg nem akadályoznak:

		Gőzös	1890 augusztus.
Malta, Catania, Messina	Triest, Fiume	„Braemar”	1—10
London	„	„Durham”	1—10
Glasgow	„	„Szápáry”	5—15
Rio de Janeiro, Santos	„	„Matlekovits”	10—20
Liverpool	„	„Saragossa” (Cunard Line)	10—20
Malta, Catania, Messina	„	„Braemar”	15—25
Hull, Newcastle o/T	„	„Draco”	15—25
Glasgow	„	„Adria”	15—25
Rouen	„	„Tibor”	20—30
Liverpool	„	„Tarifa” (Cunard-Line)	20—30
London	„	„Winstead”	20—30
Fiume	London	„Sultana”	1—10
„	Hull, Newcastle o/T	„Bassano”	1—10
„	Rouen	„Jókai”	5—15
„	Messina, Catania, Malta	„Braemar”	5—15
„	Liverpool	„Trinidad” (Cunard Line)	5—15
„	Dunkerque	„Stefanie”	10—20
„	Rouen	„	10—20
„	Bordeaux	„	10—20
„	Glasgow	„Tisza”	10—20
„	Leith	„Zichy”	10—20
„	Messina, Catania, Malta	„Braemar”	15—25
„	London	„Zaire”	15—25
„	Rotterdam	„	15—25
„	Liverpool	„Atlas” (Cunard Line)	20—30
„	Hull Newcastle o/T	„Palermo”	20—30
„	New-York	„California” (Anchor Line)	25/8—5/9

A már életbe léptetett vagy még alkalmazandó vesztégzari
intézkedések következtében történhető járat elmaradásért, vagy a
fentemlített gőzösök későbbi indulásáért a társaság felelősséget
nem vállal.

FIUME, 1890. Július hóban.

!!! MEGÉRKEZETT !!!

az ásványvizek királya

A BORSZÉKI VIZ

friss töltésben folyton kapható. Helyben az egyedüli leraktárban

FRANZ JECHEL droguista

cégnél, valamint minden fűszerkereskedésben és mint „borszéki
fröcs” az összes vendéglőkben.

A legjobb és legolcsóbb ásványvíz

!!! HAZÁNK VIZE !!!

Kellemes üdítő ital.

BATTARA P. kö- és könyvnyomdája